MOŘSKÉ ŽELVY A NAŠE TÉMA „ROK SE ZVÍŘATY – ZVÍŘECÍ CESTOVATELÉ“

Mořské želvy se nám mohou zdát vzdálené, ale jsou stejně důležité jako mravenci v lese. Jde o tiché hrdinky oceánů, pomáhají udržet oceán zdravý.

28.4 k nám do knihovny přijela Hana V. Svobodová, zakladatelka projektu Chráníme mořské želvy, který ve spolupráci s místními organizacemi chrání mořské želvy před pytláky na 6 místech v Indonésii a na 2 místech na jihu Srí Lanky. Hanka hrála o želvách hry s dětmi a večer povídala pro veřejnost a já věřím, že jsme se všichni dozvěděli mnoho nového. Zaujalo mě, že kromě nebezpečí jako jsou klimatická změna, pytláctví, plastový odpad a průmyslový rybolov, želvy ohrožují i turisté. Často totiž nevědomky navštěvují „záchranná centra“, kde jsou malé želvy drženy v bazénech. Tato centra, která jsou spíše pastmi na turisty, dovolují turistům pouštět mláďata do moře během dne, kdy se pak spálí o horký písek. V bazénech bývá nevhodné krmení, nemožnost pohybu i stres, to vede k zakrnění svalů, v bazéncích se želvám dostatečně nevyvinou plíce a nenaučí se potápět do velkých hloubek. Přijdou o své základní instinkty – spěchat směrem k oceánu, nebo vědět, kam se vrátit naklást v dospělosti vejce. Bez potřebného instinktu a přirozeného vývoje v oceánu nemají šanci na přežití. Proto je strašně důležité navštěvovat místa, která skutečně pomáhají. Chystáte-li se na Srí Lanku, vyhledejte si mapu doporučených center, kde navštívíte přirozenou, udržitelnou a efektivní ochranu mořských želv a. doporučuji i krátké video na youtube s oblíbenou herečkou, která tomuto projektu pomáhá. Věděli jste, že želvy jsou na Zemi více než 110 miliónů let a dnes jim hrozí vyhynutí. Jejich populace za posledních 70 let klesla na některých místech o více než 90%. Díky projektu Chráníme mořské želvy se od roku 2014 podařilo vypustit více než 4 500 000 želv a toto číslo každý den stoupá. Vzdělávají také děti nejen o želvách, moři a přírodě celkově, ale učí je i angličtinu a také to, jak minimalizovat odpad a jak zacházet s tím, který už vytvořili. Máte doma malého dobrodruha 7 – 10 let, který by se chtěl o želvách dozvědět? Vytiskněte Vašemu dítěti omalovánky s úkoly a luštěním https://www.morskezelvy.cz/pool/vzor/upload/omalovanky.pdf, jsem si jistá, že to děti bude bavit a paní Hana nám tuto krásnou knihu či spíše výukový materiál poskytla zdarma. Obdivuji, že organizace pořádá i workshopy, kde se místní lidé učí vyrábět suvenýry z udržitelných materiálů, například z kokosových ořechů a ne ze želvoviny. Prostě projekt Chráníme mořské želvy nás v knihovně nadchl, tak věřím, že zaujal i Vás. Více o želvách i jak každý z nás může na cestách i z domova pomoci se můžete dozvědět na https://www.morskezelvy.cz.

Petra Štanclová

Městská knihovna
Týniště nad Orlicí

JARNÍ BOTANICKÁ VYCHÁZKA

V pátek 25. dubna 2025 proběhla letošní první botanická vycházka, která tentokrát směřovala do Albrechtic nad Orlicí. Za deštivého počasí se u Malé vodní elektrárny sešlo celkem pět účastníků a vedoucí exkurze botanik Honza Doležal. Společně jsme prošli okolí elektrárny a břehové porosty podél řeky Orlice. Prozkoumali jsme i zaplavované louky a okolí slepých ramen. Podél Orlice jsme pozorovali dokvétající jarní rostliny, jako křivatec žlutý a orsej jarní, dále pak porosty hluchavky skvrnité, ale také měsíčnici roční, která sem byla vyvezena společně se zahradním odpadem.

Na vlhkých loukách pak ve větším množství rozkvétala řeřišnice luční, ale také pryskyřník prudký, nebo vzácněji se vyskytující zběhovec plazivý.

Mgr. Jan Doležal

